

آزمون های مداد - کاغذی

باشیوه ای نو در طراحی و اجراء ،
در خدمت ارزشیابی کیفی- توصیفی

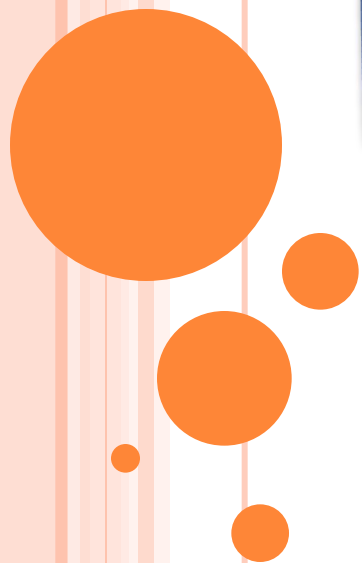
تنظیم کننده: سرودی

سال تحصیلی: ۹۴-۹۳

اصل اوّل معلّمی را شنیده اید؟
اگر نشنیده اید حالا بشنوید؛
«اصل اول معلّمی این است که به
بچه ها فرصت لذّت بردن از کار
و چشیدن طعم موفقیت در درس
داده شود تا خودآگاهی از توانایی ها
یشان تقویت شود و عزت نفس در
وجودشان برانگیخته شود .»

«برگرفته از کتاب راهنمای معلم اول دبستان»

موضوع:

- ✓ آشنایی با انواع آزمون های مداد-کاغذی
- ✓ تهیه ی آزمون های مداد-کاغذی (آزمونک ها)

- هنگامی که معّم ، به آزمون های مداد- کاغذی ، نه بعنوان ابزاری برای فاصله بندی و رتبه آفرینی در کلاس و وسیله ای برای مقایسه ی هر دانش آموز با همسالانش بلکه برای کسب آگاهی از میزان دانش و یادگیری های یادگیرنده و مقایسه ی او با خودش و ارائه ی بازخورد های مناسب به هنگام تکیه نماید.
- « زمینه و بستر مناسب برای یادگیری های بعدی او فراهم می آید در این شرایط آزمون های مداد- کاغذی ، برای یادگیری و به منظور بهبود یادگیری انجام می گیرند .»

انواع آزمون های مواد - کاغذی (آزمونک ها)

از نظر پرسش

آزمون های مواد- کاغذی از نظر پرسش شامل :

- ✓ جور کردنی
 - ✓ صحیح- غلط
 - ✓ چند گزینه
 - ✓ تشریحی کوتاه پاسخ
 - ✓ تشریحی بلند پاسخ
 - ✓ کامل کردنی (تکمیل کردنی)
- باز پاسخ (چند راه حل درست دارد) ←
- باز پایان (یک راه حل درست دارد) ←

است که تنها برای اندازه گیری دانش کلی ، محفوظات و درک و فهم استفاده نمی شود و سطوح بالاتر نیز مورد توجه قرار می گیرد . به سخن دیگر در طرح پرسش های آزمون مواد کاغذی صرفا از افعالی مانند «نام ببرید، مثال بزنید ، تعریف کنید، شرح دهید ، فهرست کنید و...» استفاده نکنید بلکه از افعالی مانند «مقایسه کنید، طبقه بندی کنید ، دلیل بیاورید ، تفاوت و شباهت را بیان کنید ، حدس بزنید و...» نیز استفاده نمایید. افعال نوع اول برای پرسش های در حد حافظه و درک و فهم به کار می روند و برای پرسش های در حد کاربرد ، تجزیه و تحلیل و بالا تر به افعال نوع دوم نیاز است . مثال:

* گل ها را از نظر نوع استفاده در زندگی خودتان طبقه بندی کنید .

○ * اگر میزان بارندگی در فصل بهار منطقه ای نصف شود پیش بینی کنید چه اتفاقاتی می افتد؟ برای پیش بینی خود دلیل بیاورید.

○ * یک پروانه و گنجشک را باهم مقایسه کن و شباهت ها و تفاوت های آن ها را بیان کن.

○ اگر بخواهید یک کشاورز را راهنمایی کنید که امسال محصول گندم بهتری برداشت کند به او چه کارهایی پیشنهاد می دهید تا آن ها را انجام دهد؟

○ **توجه نمایید:** مثال های قید شده مستقیما از دانش و آگاهی دانش آموز پرسش نمی کند بلکه به صورت غیر مستقیم و با درگیر کردن ذهن دانش آموز از او خواسته می شود تا دانش خود را به کار گیرد.

ترتیب قرار گرفتن پرسش ها در یک آزمون مداد- کاغذی

۱- پرسش های درست – نادرست

۲- پرسش های جور کردنی

۳- پرسش های چند گزینه ای

۴- پرسش های کامل کردنی

۵- پرسش های تشریحی کوتاه پاسخ

۶- پرسش های تشریحی بلند
پاسخ (همگرا)

○ نکات قابل توجه در اجراء آزمون های

مداد - کاغذی

شرایط و موقعیت اجرای آزمون های های مداد کاغذی به گونه ای در نظر گرفته می شود که دانش آموزان ، آن را صرفاً فعالیت یادگیری تلقی می کنند که هدف شناخت ضعف ها و قوت های یادگیری است بنابر این با تلاش فردی به آن ها پاسخ می گویند .

اجرای آزمون های مدادکاغذی در شرایط کنترل شده نباید محور فعالیت ارزشی یابی معلم باشد به ویژه در پایه ی اول و دوم .

برای دانش آموزان پایه های بالاتر داشتن تجربه ی آزمون مداد کاغذی در شرایط مراقبت شده مناسب است و نتایج ارزشیابی از این آزمون ها باید به صورت توصیفی دارای باز خورد باشد . که در صورت وجود ضعف ، از او خواسته می شود که ضعف های خود را رفع نماید .

○ انواع آزمون های مداد - کاغذی

از نظر شیوه ی اجرایی

منظور از آزمون در خانه:

معلم آزمون طراحی شده را به دانش آموز می دهد تا در خانه در یک فرصت زمانی مشخص اجراء نماید و پاسخ هارا به معلم ارائه نماید .

منظور از
آزمون
های
گروهی

منظور از آزمون-
کتاب باز

- آزمون گروهی آزمونی است که در کلاس و به صورت گروهی پاسخ داده می شود هدف این آزمون ، همکاری و مشارکت فکری و یادگیری دانش آموزان از همدیگر است معلم ضمن بررسی پاسخ ها ی گروهی می تواند از چگونگی یادگیری گروه اطلاعات مفیدی کسب نماید.

- فلسفه ی این آزمون ها هم فکری ، هم افزایی فکری ، یادگیری بیشتر است.

- پرسش های این نوع از آزمون ها باید فراتر از سطح دانش و درک و فهم باشد. در این نوع آزمون ها از پرسش های کوتاه پاسخ ، چند گزینه ای ، تکمیل کردنی و جور کردنی استفاده نمی شود . مگر اینکه در پایان هر پرسش از آن ها خواست دلایل انتخاب پاسخ هایشان را تشریح نمایند .

- آزمونی که هنگام اجرای آن در کلاس و در موقعیت آزمون ، دانش آموزان می توانند از منابع درسی و غیر درسی استفاده کنند.

***نکته ی قابل توجه :** برای آزمون های در خانه ، کتاب باز و گروهی بهتر است از پرسش های باز پایان (یک راه حل درست دارند) و باز پاسخ (چند راه حل درست دارند) استفاده نمود .

نمونه ای از پرسش های باز پاسخ (واگرا)

توجه : این سوال ها دارای پاسخ مشخصی نیستند برای همین به آن ها واگرا نیز می گوئیم . یعنی دانش آموز از مسیر معمولی به دنبال پاسخ نیست بلکه خود تولید پاسخ جدید و نویی را می کند .

○ فکر کن که بااستفاده از جمع ، تفریق ، ضرب و تقسیم اعدادیک تا نه از چه راه هایی می توانی به عدد ۲۳ برسی ؟ ان راه حل ها را بنویس .

○ برای روز تولد دوستت یک کارت تبریک نقاشی کن ، ازخودت جمله ای زیبا روی آن بنویس .

○ اگر برای خرید کتاب به کتاب فروشی مراجعه کردی چه کتاب هایی را انتخاب می کنی ؟ دلایل انتخابت چیست ؟

○ در یک آکواریم یک ماهی و یک جلبک دریایی زندگی می کنند بین این دو موجود زنده در آکواریم چه ارتباطی می تواند وجود داشته باشد .

○ اگر بخواهی جمع اعداد کسری را به مادرت یاددهی چه کار می کنی ؟ از چه وسایلی استفاده می کنی ؟ آن ها را انجام بده و نتیجه را بیاور .

○ به چند طریق می توان یک لوزی را به دو قسمت مساوی تقسیم کنید با رسم شکل نشان دهید .

پرسش های هم گرا؟ پرسش های تشریحی بلند پاسخ که دانش آموز پاسخ مشخص را تولید می کند .
مثال : بیشتر مسائل ریاضی که توسط معلم طراحی می شود.

نمونه ای از پرسش های باز پایان (دارای پاسخ مشخص)

○ محمود ۴ مهره و ۷ پیچ دارد او چند مهره باید تهیه کند تا برای هر پیچ یک مهره داشته باشد . آنها را باکشیدن شکل نشان بده .

○ مریم در خانه میزی به شکل مستطیل دارد که طول آن ۱۴۰ و عرض آن ۷۰ سانتی متر است روی میز یک رومیزی پهن است که از هر طرف ۱۰ سانتی متر آویزان است . اگر او بخواهد برای لبه ی این رومیزی نوار توری بخرد و به آن بدوزد ، چند متر نوار توری باید بخرد؟

انواع آزمون های مداد - کاغذی
از
منظر زمان اجراء

فرایندی (تکوینی)

تراکمی (پایانی، مجموعه ای)

از منظر ارزشیابی کیفی -توصیفی

○ این آزمون ها با رویکرد فرایندی و تکوینی مورد استفاده قرار می گیرند . در جریان یادگیری از یک هدف آموزشی مورد نظر آزمونک تهیه و اجرا می شود تا اطلاعات حاصل از آن مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد. این آزمونک ها ، با توجه به کوچک بودنشان ، به راحتی قابل اجرا، بررسی و بازخورد دادن هستند. از این رو شرط لازم برای استفاده از آزمون های مدادکاغذی با روش فرایندی این است که هر آزمونک یک یا دو هدف آموزشی محدود و مرتبط به هم را ارزیابی نماید به طوری که بر اساس آن بتوان وضعیت یادگیری دانش آموز را در آن هدف بخصوص بررسی و رصد نمود . باز خورد های متناسب بعد اجرا باعث.....

مراحل ساخت و تهیه ی آزمون های مداد-کاغذی

- ۱- **نوشتن اهداف** (انتظار دارم دانش آموزان چه چیزی را یاد بگیرند .)
- ۲ - **مشخص کردن ملاک ها و شواهد** (مشخص کردن نشانه های رسیدن به اهداف آموزشی به عبارتی ملاک ها و شواهد ، همان پاسخ سوالات هستند .)
- ۳ - **طراحی سوالات**
 - ❖ برای هر **هدف حداقل دو سوال** طراحی نمایید .
 - ❖ سعی کنید سوال های مربوط به اهداف آزمون را از هم مجزا طراحی کنید تا هر سوال یک هدف را به صورت مجزا و جداگانه بسنجد. این آزمون ها به صورت مفهومی طراحی می گردد مثلاً (فقط) مفهوم ضرب؛ یا مفهوم مساحت ،.....
- ۴- **تهیه ی جدول توصیف عملکرد**
 - ❖ به صورت کلی نگری یا تحلیلی
- ۵- **درج جدول خودسنجی**

«جدول توصیف عملکرد به شیوه ی تحلیلی»

خیلی کم	کم	متوسط	تسلط خوب	تسلط کامل	سطوح عملکرد
					ملاک و شواهد
					ملاک ۱
					ملاک ۲
					ملاک ۳
					ملاک ۴
					ملاک ۵

بازخورد توصیفی :

« جدول توصیف عملکرد به شیوه ی کلی نگر»

ملاک و شواهد یادگیری	سطوح عملکرد
۵ ملاک	تسلط کامل
۴ ملاک	تسلط خوب
۳ ملاک	متوسط
۲ ملاک	کم
۱ملاک	خیلی کم

بازخورد توصیفی :

نحوه ی نوشتن فرم خودسنجی نمونه ی (۱)

مانند نمونه فرم خودسنجی را تنظیم کرده و در پایان برگه قرار دهید.

خودسنجی :

- ۱- از نوشته های خودم راضی هستم؟ چرا؟
- ۲- به نظر معلم و خودم در این درس چه چیز هایی را بیشتر یادگرفتم؟
- ۳- به نظر معلم و خودم برای یادگیری چه چیزهایی باید بیشتر تلاش کنم؟
- ۴- برای اینکه بیشتر یاد بگیرم چه کارهایی باید انجام دهم؟
- ۵- از این آزمون و نوشته های خودم چه چیز جدیدی یاد گرفتم؟

نحوه ی نوشتن فرم خودسنجی نمونه ی (۲)

دانش آموز عزیز با توجه به عملکردت در این آزمون جملات زیر را کامل کن .

۱- من یاد گرفتم که.....

۲- اما یاد نگرفتم.....

۳- آن چه باید انجام دهم تا بهتر یاد بگیرم.....

نمونه ای از آزمون های مداد- کاغذی

آزمون
تراکمی

۱- مفهوم بیت زیر را به نثر ساده بنویسید.

خروشید و جوشید و بر کند خاک
ز سمش زمین شد همه چاک چاک

۲- کدام یک از ترکیب های زیر موصوف و صفت هستند؟ زیر آن خط بکشید.

معرفت آفریدگار- باد بهاری- خط آبی- خانه ی ما- ساعت انشا- کتاب داستان- سال پر خاطره- پنجره ی کلاس

۳- ضرب المثل ها را توضیح دهید.

زبان سرخ، سرسبز می دهد بر باد.....
کم گوی و گزیده گوی چون در

۴- در عبارت زیر غلط های املائی را پیدا کنید و شکل صحیح آن ها را بنویسید.

ناگهان، معلم از جای بر خواست و گفت: خیلی آلی بود، تا اینجا بسیار جالب بود چون شما با تفکر در باره ی چهاروجه به اندیشه های تازه ای دست یافته اید اما بگزارید گروه عمل هم نضرات خودشان را بیان کنند.

.....

۵- جمع یا مفرد کلمات زیر را بنویسید. (اگر جمع است مفرد و اگر مفرد است جمع آن را بنویسید)

فایده..... آداب..... آفت..... ظروف.....

«جدول توصیف عملکرد به شیوه ی تحلیلی»

خیلی کم	کم	متوسط	تسلط خوب	تسلط کامل	سطوح عملکرد
					ملاک و شواهد
					۱- مفهوم شعر
					۲- نکات دستوری (موصوف و صفت)
					۳- ضرب المثل
					۴- املا
					۵- نکات دستوری (جمع و مفرد)

بازخورد توصیفی :

خودسنجی :

دانش آموز عزیز با توجه به عملکردت در این آزمون جملات زیر را کامل کن .

۱- من یاد گرفتم

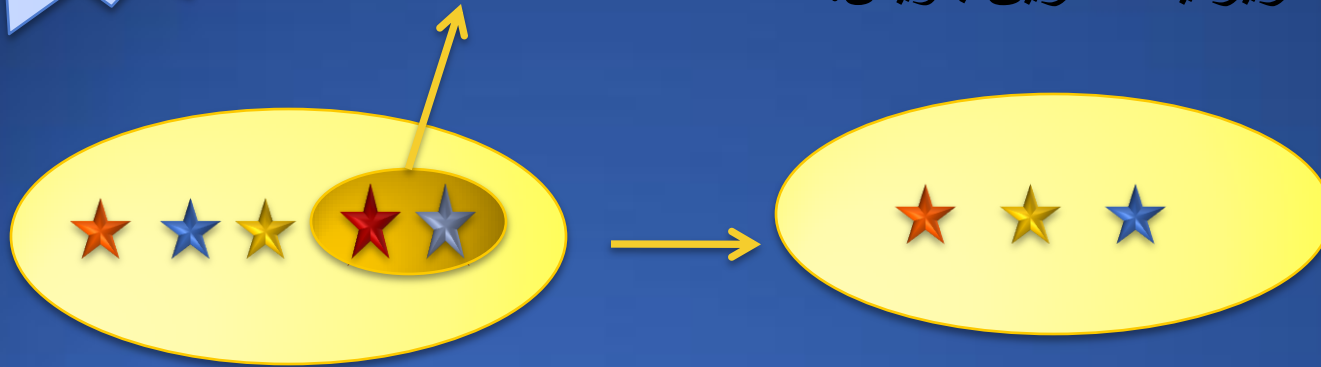
۲- اما یاد نگرفتم

۳- آن چه باید انجام دهم تا بهتر یاد بگیرم.....

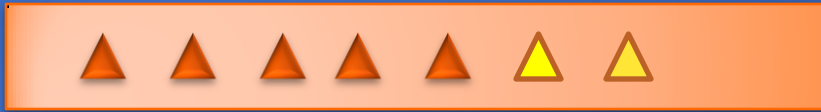
نمونه ای از آزمون های مدام- کاغذی (آزمونک)

آزمون مفهومی
(از مفهوم تفریق)

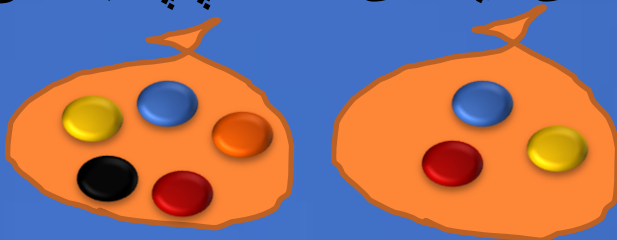
۱- برای شکل زیر یک تفریق بنویس.

۲- به شکل با دقت نگاه کن و در جاهای خالی عدد مناسب را بنویس.

۳- توپ های کیسه ی سمت راست را از توپ های کیسه ی سمت چپ جدا کن و برای آن یک تفریق بنویس.

«جدول توصیف عملکرد به شیوه ی تحلیلی»

خیلی کم	کم	متوسط	تسلط خوب	تسلط کامل	سطوح عملکرد ملاک و شواهد
					۱- مفهوم کاهشی (برداشت)
					۲- مفهوم افرازی
					۳- مفهوم مقایسه ای

بازخورد توصیفی :

خودسنجی

			برای هر شکل تفریق مناسب نوشتیم.
			جواب تفریق ها را درست نوشتیم.
			کارم بدون اشتباه بود.

نحوه ی انجام آزمون های مداد - کاغذی

۱ - ابتدا آزمون را در اختیار دانش آموزان قرار دهید تا در زمان تعیین شده پاسخ ها را بنویسند ، سپس برگه های آزمون را جمع آوری نموده و جدول توصیف عملکرد را علامت زده و بازخورد مناسب عملکرد را بنویسید .

۳ - با رعایت اصول مربوط به نگهداری فعالیت های دانش آموزان در پوشه های کار ، آزمون را در پوشه قرار دهید.

۲ - پس از ارائه ی بازخورد آن را دوباره در اختیار دانش آموزان قرار دهید تا دانش آموزان جدول خودسنجی را کامل کنند.

تفاوت آزمون عملکرد با آزمون مداد – کاغذی

ویژگی‌ها	آزمون مداد – کاغذی	آزمون عملکرد
نحوه پاسخ‌دهی	دانش‌آموز پاسخ را انتخاب و یا تشریحی می‌نویسد	دانش‌آموز تکلیفی را انجام داده، نتایج را تحلیل و دانش تولید می‌کند.
محتوای ابزار	حاوی سوالاتی است که کتاب محور است	تکالیف مرتبط با موقعیت‌های زندگی را شامل می‌شود.
سطح درگیری شناختی	دانش و درک مطلب را بررسی می‌کند	توانایی استفاده از دانش و مهارت را در موقعیت‌ها نشان می‌دهد
تهیه و اجرای ابزار	معلم – محور است	دانش‌آموز و معلم محور است
اعتبار و عینیت نتایج	به راحتی قابل بررسی است	به روش‌های پیچیده نیاز دارد
مشاهده یادگیری	یادگیری آموخته‌ها و مهارت‌ها به صورت غیرمستقیم استنباط می‌شود	توانایی استفاده از دانش و مهارت‌ها به طور مستقیم و با قاطعیت مشخص می‌شود

اگر می خواهید درس و مشق برای دانش
آموزان بدل به زمزمه ی محبت گردد ؛
اگر می خواهید او با اشتیاق به کلاس بیاید؛
اگر آرزو دارید او شب هنگام شوق حضور
در کلاستان را در رویا های شبانه اش ببیند ؛
فقط یک راه دارید؛

کاری بکنید کتاب درسی را همچون یک
داستان بلند دنبال کند و هر آن ، منتظر
شنیدن بقیه ی داستان باشد فقط همین .
راستی چگونه می شود این کار را انجام
داد؟؟؟؟.....

حضرتش یارتان باد

